

Magyar Nemzeti Múzeum

DELBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 137, éjjel 488. Sürgőnycim: „Délbácska“, Novisad

NOVISAD, 1925. SZEPTEMBER 8.
VI. évfolyam **KEDD** 207. szám

Előfizetési ára: egy óra 35, három óra 105, fél évre 210 és egész évre 420 dinár. Kéziratokat nem adunk vissza. Egyes szám ára: 1-50 dinár

Az új magyar

Móricz Zsigmond írta egy kritikájában, hogy a magyar népnek két főtípusa van. A kapás magyar és a kardos magyar. A hosszú lánc, amely ezt a két osztályt összeköti merőben hiányzik nálunk.

Hiszen lehetne vitatkozni Móricz Zsigmond megállapításával, hogy ilyen meg olyan zsenik teremtek a szintiszta magyarság kebeléből. Sok példát sorolhatnánk föl. De ezek a kivételek csak arra jók, hogy megerősítsék a nagy író művészi rálátását, a kapás magyar meg a kardos magyar típusára.

Es ha elgondolkozunk rajta, nem is kell nagyon szégyenkezniük, hiszen a magyarságnak ezer éven át kellett harcolni hol tatár, hol török ellen, hol meg osztrák érdekekért a legkülönbözőbb harctereken.

Bizony ebben az ezredévben nem igen volt szükség másra, mint kardos magyarra, meg kapás magyarra. A konszolidációnak csak pillanatai akadtak számunkra, hogy hódolattal bámuljunk rajta, milyen erővel és okos ösztönnel indult fejlődésnek a mi népünk, ha a békének akármilyen rövidke idejébe jutott.

Kardos magyar, kapás magyar! Meg volt mindkettőnek a történeti rendeltetése. De úgy érezzük, hogy itt a Vajdaságban olyan életfolyamat kezdődik most, amelyik ki fogja fejleszteni a középső formákat a két szélsőség között. Sőt a józan értelem azt mondja, hogy abban a miniatűr magyar nemzetben, amely most küzd, hogy szilárd alakot kapjon egy másik állam keretén belül éppen a középső osztályokon lesz a vezető hangsúly.

A két típus közül a „kardos magyar“ életkörülményei mély lényegükben átförmálódottak. Mert nemcsak új dekorációk tolódtak szemünk elé, hanem az impérium megváltozásával alapjaiban módosult minden politikai és anyagi lehetősége az uri magyar osztálynak.

A földreform elvette a vagyoni nagyrészt. A közigazgatás elszervezése pedig megszüntette mindazokat az állásokat, amelyeknek a révén a magyar társadalom bizonyos rétege élt és vezetett. Kétségtelen, hogy nagyon keserves dolog ez, ha az egyéni sorsokat tekintjük, de kollektív szempontból hasznos és hatalmas próba, amely megmutatja, hogy mennyi életképesség van a fajtánkban, hogyan tud alkalmazkodni. Amíg ez a küzdelem természetszerűen olyan erőket fejleszt ki, hogy soha sem látott magasságba emelkedhetik általuk a Vajdaság egész magyarságának szellemi és anyagi színvonala.

Fog-e sikerülni? Minden jel arra mutat, hogy igen. Legalább is a nagy metamorfózis nem vágta földhöz az egész magyar társadalmat. Akik nem optáltak az első rémületben, itt vannak, élnek. Buzavetés, amint talpraáll a jégeső után. Es a szívem dobog az örömtől, amikor magyar birtokost látok, aki nekifog, hogy megmaradt száz holdján annyit termeljen, mint ezren. Minden ut pályán boldogan üdvözlöm a régi világ urait. Milyen büszke vagyok rá, hogy a magyar városi tanácsosok, árvagyamok, alispánok, szolgabírák kitűnően beválnak minden szabad pályán borügynökségtől a bankigazgatóságig. Ez a rekreáló erő minden. Ebben a megpróbáltatásban válik el a faj nemessége.

Ime ez az út. Ezen nem szabad elbuk-

nunk. Es nem lehet fontosabb központi cél a vajdasági magyarság vezetői előtt annál, mint-hogy minden erővel és eszközzel segítsék egy erkölcsös, okos és munkás középső rétegnek a

kialakulását, amelynek gyökerei a kapás magyarságban vannak és amelynek nem a kard a nemzeti eszköze, hanem az egyszerű és termékeny munka minden szerszáma.

El kell jönni a törvény uralmának

BEOGRAD. A demokratapárt vasárnap nagy népgyűlést tartott Kragujevácon, amelyen Davidovics Lyuba a párt vezére beszélt az aktuális politikai kérdésekről. A demokratapárt volt az első — mondotta Davidovics — amely a szerb—horvát megegyezésért harcolt és emiatt hazaárulóknak neveztek azok, akik most megegyeztek Rádicsal. Senkisé tudja azonban miről egyeztek meg. Rádics azt mondta, ha ő győz, akkor nem kell adót fizetni és nem kell katonáskodni. A demokratapárt ezt sohasem mondta, ellenben azt követeli, hogy mindenkinek egyenlő jogai és kötelességei legyenek.

A demokratapárt a szabadság pártja.

A mai kormány csak az erőszakosságnak köszönheti, hogy a választásokon aránylag sok képviselőt kapott. Az erőszakosságok még most is folytatódnak és különösen a demokratapárt híveinek kell sokat szenvedniök. A radikális párt nem biztosíthatja ebben az országban a demokráciát. A demokratapárt mindig azért fog küzdeni, hogy ebben az országban a törvény legyen a legnagyobb hatalom és bizik abban, hogy el fog jönni a törvény uralma.

Davidovics beszédét nagy lelkesedéssel fogadta a több ezer főnyi tömeg.

A Magyar Párt új orientációja

Szoros együttműködés valamelyik országos párttal

Szuboticáról jelentik. A magyar párt elnöki tanácsa vasárnap délelőtt dr. Sántha György elnöklete alatt megbeszélést tartott.

Az elnöki tanács meghallgatta a vidéki tagok jelentéseit s alaposan megvitatta a politikai helyzetet.

A megváltozott országos politikai helyzetre tekintettel, megfontolás tárgyává tette az

országos pártokhoz való viszonyát és megállapította a párt jövő orientálódásának irányelveit, kimondván, hogy az új politikai helyzet folytán az országos pártok valamelyikével való szoros együttműködést mind az általános politikai konszolidálódás, mind pedig a Magyar Párt és a vajdasági magyarság érdekében kívánatosnak tartja.

Az osztrák kereskedelmi szerződés

BEOGRAD. Tegnap Bécsből Beogradba érkezett Kukics osztályfőnök, aki Bécsben az osztrák kormánnyal tárgyalta a kereskedelmi szerződés ügyében. Kukics magával hozta a

szerződés kész tervezetét, amit a közös bizottság kidolgozott. Miután a kereskedelmi szerződés kidolgozása igen sürgős, a minisztertanács már ma, de legfeljebb holnap tárgyalni fogja.

Borzalmas gyilkosság Titelen

Fejszecsapással meggyilkoltak egy titeli vendéglőst

Tegnap éjjel állatias kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történt Titelen. Imbrisis Ivan vendéglős, aki a titeli főutcában levő Perković vendéglőt bérli, tegnap éjjel egy órakor, amikor már minden vendég elment üzletéből, le akarta zárni vendéglőjét. Amikor kiment az utcára, hogy az üzlet redőnyét lehuzza,

hátulról fejszecsapás érte, amely fejét a szoros értelmében kettéhasította. Imbrisis Ivan azonnal meghalt. A borzalmas gyilkosságot rövid idő múlva felfedezték. A titeli rendőrség még az éjjel megindította a nyomozást, amely teljes eredménnyel járt, amennyiben a gyilkost egy orosz menekült személyében elfogták.

A dr. Cseremov Gyorgye elleni bünyügyi vizsgálat

ügyét tárgyalta tegnap a városi közigazgatási bizottság

A novisadi ügyészség hónapokkal ezelőtt bünyügyi vizsgálatot rendelt el dr. Cseremov Gyorgye városi tisztiorvos ellen, mert feljelentés érkezett ellene, hogy a választás előtt a titeli járásban elkövetett atrocitásokat ő szervezte. A vizsgálóbíró a lefolytatott vizsgálat után ennek eredményéről jelentést tett a novisadi ügyészségnek, egyúttal közölte a várossal is, hogy bünyügyi vizsgálat folyik dr. Cseremov Gyorgye ellen. A közigazgatási bizottság tegnap délelőtt dr. Milovánovics Milán polgármester elnöklete alatt ülést tartott és azon

foglalkozott a dr. Cseremov ellen megindított bünyügyi vizsgálattal.

A közigazgatási bizottság egyes tagjai azon a véleményen voltak, hogy dr. Cseremov Gyorgyet fel kell függeszteni állása alól, mivel bünyügyi vizsgálat folyik ellene. Az ügy referense Gyurgyevics Branko főjegyző azonban ismertette a vonatkozó törvényt, amely szerint csak azt a tisztviselőt kell felfüggeszteni, aki ellen az ügyész jogerősen vádat emel. Miután dr. Cseremov ellen még nem emelt vádat az ügyészség, nem volt ok a felfüggesztésére.

A „Politika“ vezetőhelyén Dr. Kraft István, a német párt elnöke és nemzetgyűlési képviselő polemizál Reisz R. A. ugyancsak a Politikában megjelent vezércikkével, amelyben Reisz a nemzeti kisebbségek kérdésével foglalkozva, a németiség szerepére ráolvasa az illoyalitás vádját. A cikkíró nem találja helyesnek Reisz felfogását a kisebbségek kérdéséről, a németek szereplésére vonatkozólag pedig hivatkozik a skuptinában felolvasott nyilatkozatára, amelyben a többiek a következőket mondotta: „Mi németek nem vagyunk az állam szempontjából politikai elem. Mint gyarmatosok nem politikai feladattal telepedtünk le ebben az államban, nem jöttünk államépítési vagy államromboló tendenciával, hanem csak azzal a feladattal, hogy a kulturális és gazdasági kérdésekben együttműködünk a vojvodinai szerbekkel, akikkel kétszáz évig éltünk együtt a legszebb harmoniában és legjobb barátságban“. Ez a németiség álláspontja ez nem változott meg a mai időkben sem. A németek tudják, hogy nem egyesülhetnek egy nagy nemzeti német államban, különösen ott nem, ahol a földrajzi helyzet folytán az egyesülés keresztülvitele logikailag is lehetetlen. Az országban élő németiségnek csak kulturális feladatai lehetnek, de semmiképpen államellenes tendenciái. Reisz egyetlenegy konkrét példával sem tudta alátámasztani gyanúsításait, ami érthető is, mert ilyen adatok egyáltalában nem léteznek. A „Kulturbund“ pedig kizárólag kulturális intézmény, ugyanazokkal a feladatokkal, mint a „Matica Srpska“, tehát nem államellenes. Reisz eljárása annál is érthetlenebb, mert egy komoly és tekintélyes egyéniség nem vádol bizonyítékok nélkül s nem vádolhat egy egész néptörzset, amely sohasem volt állambontó és hazafiatlan.

A „Vreme“ az aranyvalutára való áttérés kérdésével foglalkozik, amelyet a mostani viszonyok között nem tart időszerűnek. Amilyen káros a deflációs politika, olyan helytelen az aranyvalutára való átmenet. Az ország érdeke a hosszú ideig tartó sztabilizációt kívánja meg, amelynek költségeit az ország könnyebben fogja elviselni, mint a dinár oszcillációjából származó károkat. A sztabilizáció ismeretlen intervallumai épp oly károsak, amilyen biztos, hogy a dinár ugrásszerű emelkedését drágán fizették meg. A példa mutatja, hogy számos aranyvaluta nem volt sztabil, viszont a papirvaluta aranyérték nélkül is sztabilizálódhatott. Helytelen tehát azoknak a felfogása, akik az aranyvalutában látják a sztabilizáció kizárólagos lehetőségét. Ellenkezőleg: csak egy sztabil gazdasági élet a legfontosabb tényezője és kelléke az aranyvalutára való áttéréshez és állandó fenntartásához.

Az „Obzor“ a Jugoszláv Orvosegyesület Dubrovnikban összeülő kongresszusával foglalkozva megállapítja, hogy a kongresszus tárgyalási anyaga igen fontos kérdéseket ölel fel, bár a legfontosabbat, a közegészségügyi minisztérium közegészségügyi politikáját kifejeztették programjukból. Ez egy súlyos mulasztás, mert csak az orvosok vannak hivatva arra, hogy a közegészségügyi politika irányát megszabják. A kongresszus lett volna hivatva megtárgyalni vajjon helyes-e a közegészségügy központosítása és vajjon helyes-e, hogy a közegészségügy legfontosabb intézményei még ma is a közoktatásügyi minisztérium kompetenciája alá tartoznak. Az orvosi fakultások és a klinikák a közoktatásügyi miniszternek vannak alárendelve, vagyis más szóval nem szakemberek intézik az orvosi fakultások sorsát. Végül a legfontosabb kérdések egyike az orvosi szolgálat szervezése az államban, mert nem elég a régi tradíciók alapján a betegeket gyógyítani, hanem sokkal fontosabb: preventív intézkedésekkel a betegséget megakadályozni, csirájában elfojtani, lehetetlenné tenni azok terjedését. Ennek legfontosabb kelléke pedig az orvosi és a preventív szolgálat szakszerű megszervezése.

A Vajdaság egyetlen nyilvános felekezeti iskolája

Az idén teljesen megszűnt a magyar polgári leányiskola Szuboticán

A suboticiai zárdában, vagy hivatalosan: a Miasszonyunkról elnevezett szegény iskolánénék intézetében már befejeződtek az iskolai beiratkozások és ezekből szomorú kép tárul elénk. Az elmúlt iskolai évben ugyan megszűntette a minisztérium a zárdai polgári iskola alsó két osztályát, de a 3. és 4. osztályban még folyhatott a tanulás magyar nyelven. Ennek természetes következménye, hogy az idén a harmadik osztályba már nem jött megfelelő számú magyar jelentkező (eddig csak 23-an iratkoztak be, a létszámminimum pedig 30). A negyedik osztályról pedig már jobb nem is beszélni, mert oda csak egy páran mertek beiratkozni, tudván, hogy ha tovább akarnak tanulni, ugyanis csak szerb iskolába mehetnek — mert a lányok részére nincs magyar — és így legalább már a polgári iskola negyedik osztályában kezdik meg a szerb nyelv tanulását. De ebben a legelső sorban az az iskolapolitika a hibás, amely nem engedélyezi legalább a lányoknak, hogy anyanyelvükön szerezzenek maguknak középiskolai műveltséget. Amit Pribicevics megkezdett, azt — úgy látszik — utódja helyesli és folytatja.

A suboticiai zárdában tehát csak állam-

nyelvi polgári iskola lesz az idén. Eddig beiratkoztak 200-an, úgy, hogy több párhuzamos osztályt kell megnyitni.

Itt meg kell említenünk, hogy mindenféle hiesztelés ellenére a zárdában a polgári iskola elvégzése után igenis lehet kísérettségit tenni. Az elmúlt iskolai év végén Gyiszalovics Veszelin tanfelügyelő nagy megértéssel kezelte a vizsgák ügyét, ő volt azokon jelen és a növendékek úgy a szerb, mint a magyar tagozaton megkapták a kísérettségi bizonyítványt.

A zárda elemi iskolájába is beiratták már a tanulókat összesen 300-at, fele magyart, fele bunyevácot.

A szuboticiai zárda iskolája a Vajdaságban az egyetlen, amely felekezeti iskola léte megkapta a nyilvánossági jogot, amint hivatalosan nevezik: „nyilvánossági joggal felruházott magániskola“. Horvátországban és Boszniában vannak ugyan felekezeti magániskolák, szintén nyilvánossági joggal, de a Vajdaságban ez az egyetlen.

A zárda elemi és polgári iskolájában szeptember hó 9-én lesz a Veni Sancte és utána rögtön ugyanaznap a tanítás kezdete.

Radikális gyűlés Mali-Idjosen

A kerület képviselője a Vojvodina adórendszere ellen

Vasárnap délután 4 órakor tartotta Mali-Idjosen magyar nyelvű beszámolóját Sztirilich Béla a kerület radikális képviselője. A gyűlést nagy érdeklődés előzte meg. Sztirilich első sorban a parlament eddigi munkájáról számolt be, s ismertette azokat az okokat, amelyek a kormányt tervei keresztülvitelében hátráltatták, majd a szerb-horvát megegyezésről beszélt, s örömeinek adott kifejezést, hogy az új kormány az első dolga lesz az agrár kérdést

rendezni, mivel az új kormányt nem faji és politikai, hanem tisztán szociális szempontok vezetik, s így remélhető, hogy a magyarok is földhöz tudnak jutni. Második terve a kormánynak, hogy új, egészséges pénzügyi politikát folytasson, s megszüntesse a Vajdaságban uralkodó adóanomáliákat, úgy, hogy az egész országban mindenki egyformán legyen megadóztatva, ne csak a vajdaságiak.

Tizenötévi börtönt kapott a sarkutazó dr. F. A Cook

Csalás és részvényhamisítás miatt került a börtönbe — „Az északi sark felfedezőjéből a szerencsétlenek királya“ címmel megírja a memoárjait — Leleplezik Cook északsarki utját is

Newyorkból jelentik: Pár esztendővel ezelőtt sokat foglalkozott az egész világ sajtója dr. Frederick A. Cook expedíciójával, amely az északi sark felfedezésére irányult, s amelynek során Cooknak sikerült a Mc. Kinley-hegyig eljutnia. A babér, a hozsánna Cookot övezte körül hosszú utjáról való visszatérte után, a tulajdonképpeni siker, az északi sark felfedezésének nimbusza azonban Peary kapitányt illette volna. A két sarkutazó vitája sokáig folyt az elsőbbségért, végül is a nagy szóbőséggel és meggyerő modorral bíró Cooknak adtak igazat, a szükszav, inkább csak tudományos kutatásokban elmélyedő Pearyval szemben.

Cook tekintélye napról-napra emelkedett s pár hét múlva a világ összes tudósait és kutatóit egyesítő Explorers Club diszelnökévé választották. Az öntelt ember nagy tervekkel nézett a jövő elé, hatvan éves kora dacára is újabb expedíciókról álmodozott, sőt privilégizálni akarta az északi sarkot, hogy oda csak ő mehessen, Amundsent és Mr. Millant el akarta tiltani a fölfedező uttól.

Cook urról aztán a minap egy bíróságtárgyaláson lehullott a lepel és az „északi sark hercege“ (így nevezte magát!) a „hazugok hercege“, az „északi sark szélhámosa“ jelzőket kapta mint legenyhébb kitételeket a bírótól. Mint egy erkölcsi hullá állott ott Cook halványan a bíróság előtt, amely hitelesen megállapította különböző fosztogatási hadjáratait.

A tanúk sem válogattak a diszítő jelzőkben és Cookot „aljas gazemberek“ „züllött világcsalóknak“ nevezték.

Az ítélet Cookot olajrészvényekkel és egyéb módon elkövetett csalásai miatt tizenötévi börtönbüntetéssel sújtotta.

Frederick Cook ma már ott ül Kansas államának fegyházában és a sarki utazók bundája helyett csikos rábruha disziti testét, mel-lén a 23.118-as számmal. Az élelmes ember a börtönben sem tölti tétlenül idejét, női himzéseket és diványpárnákat készít, mellékfoglalkozásként — mint mondja — megkezdte „Az északi sark felfedezőjéből a szerencsétlenek királya“ címmel memoárjainak írását.

Mialatt Cook öndicsérettől és hazugságtól hemzsegő emlékiratát írogatja, expedíciójával az északi sark felé tart Mc. Milán, aki be fogja igazolni, hogy Cook mennyire becsapta a világot északsarki felfedező meséivel.

Elköltözés miatt sürgősen

eladó ház

Dudarska ulica (Epres) 57. szám alatt 3 uccai, 1 udvari szoba, lakás azonnal beköltözhető, egy raktárhelyiség, nagy kert és az összes mellékkeliségekkel.

1593-1-3

Hirdessen a Délbácskában

A HÁBORU RÉMMESEJÉVEL CSÁBITANAK KIVÁNDORLÁSRA

Braziliába vándorol a beocsini munkásság

Ötven munkáscsalád már kiutazott és nyolcvan család most készül kivándorolni — Szállítási nehézségekkel küzd a gyár, amely miatt kénytelen redukálni munkásállományát — Mivel agítálnak a kivándorlási ügynökök a nyomorgók között? — A járeki németek közül is rendkívül sokan kivándorolnak

„Vándoroljatok ki, másfél év múlva amugyis kitör a háboru...“

A fekete karaván újra utnak indul. A sokat csalódott, fájdalomtól összetört csapat zászlóján a pokol írása diszeleg: Brazília... Elárulnak az apró házak, a dülökben meg a földéken újra megritkul az emborsor. A fáradt Lazárok füleiben már emléke isalig cseng a hazai szónak. A Bácska ege könnybe burkolódzik, s amíg szepegő gyerek, siró asszony és komorarcu férfi fájdalmas csendben markolnak a vándorlók után, valamelyik braziliai akolban már seprik a szalmát az új bevándorlók elé. Az emborsor úgy ritkul, mint nyári termés a jégverés istencsapása után és nincs biztató, vigasztaló, bátorító szó, amely megállíthatná utján a karavánt. A kérdésekre, hogy miért mennek, senkijem ad kielégítő választ. Nincs munka... nincs kenyér... Féligazság ez is. Egyszer van, egyszer nincs. A kanaán ha nem is ad mindig fehér cipőt, annyi norzsa mindenkinek jut, hogy megmentse az éhenhalástól. Egyszerű és brutális igazság:

Itt nem halt még senki éhen. A háboru óta megváltozott Európában pedig egyképpen megsulyosbodtak az életgondok mindenütt. Milliók vagyonok omlanak össze, volt uralkodó családok tagjai cimszalagokat irnak, tábornokok bankokban leveleznek, s három négy évtizedet munkában eltöltött köztisztviselők, akiket megfosztottak nyugdíjjeleiktől, koldulásra vannak kényszerítve. A nagy kaoszban kihullott a kapa, kasza néhány munkáskézből is, s ha pillanatnyilag a gyárak se tudnak annyi embert foglalkoztatni, mint valamikor, a mindennapi kenyér megkeresésének még mindig ezer módja kínálkozik ott, ahol a gondokkal küzdő ember egész környezetével ismerős. Minden lehet cél, megoldás és mentőszál, csak egy nem: Brazília, a pokol. Ahova az új kiván-

Akik az „új háboru“ elől Braziliában keresnek menedéket...

A Szerémség legnagyobb ipartelepe, az európai híru beocsini cementgyár teljes üzem idején kétezernél több munkást foglalkoztat. A gyár igazgatása és a munkásprobléma megoldása nem nélkülözi a szociális szellemet. A nem tisztára profitra dolgozó vállalat hatalmas munkástelepeket létesített a gyár környékén, a munkások életfeltételeit egy beszerző-központtal igyekezett megkönnyíteni, s a lehetőség szerint gondoskodott a munkások kényelméről és szórakozásáról.

Amikor az általános gazdasági válság kulminációját érte el, a nagy vihar nem mult el nyom nélkül a beocsini vállalat felett sem. Súlyosította a helyzetet az, hogy a vasuti tarifa állandó drágulása a vámtelemek emelkedése, vagyonhiány és egyéb szállítási nehézségek miatt a gyár külföldi piaca erősen redukálódott, úgy, hogy kénytelen volt az üzemet csökkenteni s ennek következtében munkásainak egy részét elbocsájtani.

Az elbocsájtások hírére a kivándorlási hiénde egész csapata lepte el Beocsint

s a következő napokban már szájról-szájra járt a mese a braziliai „ingyenföldről“, a minden ellenérték nélkül kapott mezőgazdasági gépekről, olcsó állatokról és mindama maszlágról, amelyekkel egy „ügyes“ kivándorlási hiéna

Aki már megjárta az álmok országát

Berlet Jakob novisadi Bem utca 31 szám alatt lakó autogénhegesztő ez év februárjában Argentínába utazott, hogy onnét valami utonmódon átjuthasson Északamerikában lakó testvérbátyjaihoz, akiket a kvóta leszorítása miatt más uton nem tudott meglátogatni. Az „átcsempészes“ nem sikerült, mert a legutóbbi időkben olyan szigorú a határőrzés, hogy szabályszerűen vizumozott utlevél nélkül teljes

dorlók száza igyekeznek, onnét a siró, jajgató, néha kétségbeesetten káromló levelek egész tömege érkezik, amelyek mindegyikének ez a tartalma: A pokol se lehet rosszabb Braziliánál. A fejletlen iparral rendelkező városokban nincs elhelyezkedési lehetőség, csak a kávéplantázásokon, ahol a gyalázatos és emberetlen munkafeltételek mellett egyetlen törvény az ur: *A korbács*. A klíma európai ember számára tűrhetetlen, a spanyol, vagy portugál nyelvet nem ismerőkkel a plantázstulajdonos önkénye úgy játszik, mint dióhéjjal a viharzó tenger.

Az élet és vagyonbiztonság minimális. Az őserdők fenevadjaival és a mocsarak miazmáinak millióival folyó állandó gyilkos küzdelmet cserélik fel a kivándorlók azzal, amit ők itt, a rendezett, békés viszonyok között „gondnak“ és „nyomorúságnak“ neveznek. Visszatartani őket mégsem lehet. A vojvodinai sajtó hiába agítál, hogy gyógyítsa ezt a halálos lázt. Betegség ez, feltámadása a régi nomád őstűnnek és minden kísérlet hiábavaló kézenfogni ezeket a halálbaindulókat és itartani őket azzal, hogy ez a föld, amely elirtotta őket a multban, nem fogja tőlük megtagadni a kenyeret a jövőben sem... Ezek az emberek nem látnak, nem hallanak, csupán az a néhány, olcsó és hazug ígért cseng a füleikben, amellyel a bőszerű kivándorlási ügynök festette le előttük a braziliai paradicsomot, s amelyet a fantáziájuk és vágyaik festenek szinesre.

Javíthatatlan álmódók ezek az emberek, s mint eddig mindenkinek, nekik is szomorú lesz az ébredésük... Egyelőre mennek, s hogy milyen az indulásuk, elmondjuk az alábbiakban:

Akik az „új háboru“ elől Braziliában keresnek menedéket...

megszédítheti, elbolondíthatja és becsaphatja hiszékeny áldozatát; *egy év alatt nyolcvan munkáscsalád vándorolt ki Braziliába* s mert ez a modern rabszolgakereskedelem nagyon furfangosan van megszervezve, a Sao-Pooló-i kivándorlási központ gondoskodott arról, hogy egy-két megfizetett munkás dicshimnuszokat írjon haza, a kivándorlási láz nem csappan, sőt növekedőben van. Az ügynökök azzal agítálnak, hogy

egy, legteljebb két éven belül ugysis kitör a háboru s akkor hátát fognak adni az Istennek, hogy nincsenek Európában...

A felcsigázott fantáziájú, gondokkal és éhséggel küzdő embernek természetesen nem kell több. *A festett pokol elől vakon szalad a valóságos pokolba* s most már önkéntes agitációjával igyekezik teljessé tenni a jól fizetett kivándorlási ügynök munkáját. *Beocsinból e hó tizenharmadikán újabb ötven család indul Braziliába* s hogy az álmok országa teljes legyen, velük megy az egyik vagyontalannak éppen nem nevezhető beocsini korcsmáros is...

Miután több járeki munkás dolgozik Beocsinban, a sok tere-fere után a láz átragadt a csöndes, békés német falura is. Beocsini munkások állítása szerint legközelebb tíz család kivándorol Járekről is.

Aki már megjárta az álmok országát

lehetetlenség átjutni az északi államok területére. Berlet a mult hónapban visszatért, de utazgatásai alatt rendkívül érdekes tapasztalatokat szerzett, melyeknek azt a részét, amelyek a most kivándorolni készülőket is érdekelhetik az alábbiakban közöljük.

Napi nyolc dinár

— A braziliai és argentinai éghajlat — mondotta munkatársunknak Berlet — egykép-

pen tűrhetetlen az európai ember számára. A városokban alig vannak ipartelepek s munkát csak a kávé, rizs, vagy gyapju plantázásokon lehet kapni, miután a *gyilkos klíma* miatt ezek *megmunkálását bennszülött ember nem vállalja*. Az összes kikötőkben kivándorlási irodák működnek. Ezeket a plantázs tulajdonosok tartják fenn, kizárólag csak azért, hogy azok gyanutlan és tapasztalatlan európai munkásokat csábítsanak a plantázásokra, ahonnan még szökni sem lehet. A pueblók (falvak) és csakiákon (tanyákon) valósággal állati sorban élnek az emberek.

Argentínában egy plantázs munkás átlag egy millreiszt kaphat. (Egy argentinai pezó 25 dinár s három millreisszal egyenlő. Szerk.) *Lakásról egyáltalán szó sincs.*

A munkások galyakból összetakolt kalypbákban laknak az év minden szakában. A hazai cigányputrik paloták ezekhez a „házakhoz“ képest. A telepeken főképpen azok a munkások járnak rosszul, akiket a hajóstársaságok „ingyen“ utaztatnak ki Braziliába. Ezek az emberek, akár tudják, akár nem, egy, vagy kétévi munkájukat adják cserébe a tengeri utért, vagy vasuti szállítáért. Ezen idő alatt legfeljebb az élelmezésükről gondoskodnak, de erről jobb nem beszélni. Európai, pláne bácskai gyomor számára a pokol kinszenvedéseit jelentik azok az ételek, amelyekkel a plantázások munkásai kénytelenek táplálkozni. A braziliai és argentinai kikötőkben majdnem mindenütt ezzel fogadták az ujonnan érkező kivándorlókat:

— Minek jöttek ide? A forráság mindenkit megöl és aki mégis bírja, azt megöli a láz...

— A saját füleimmel hallottam ezeket a siránkozásokat és nem egy követségen voltam tanuja annak, mint könyörögtek a teljesen lerongyolódott éhségtől és szenvedéstől összetört családapák, hogy csak még egyszer szállítsák őket haza, többet még csak gondolni sem fognak a braziliai pokolra.

A Norddeutscher Lloyd nagy tengeri gőzösén, amellyel augusztusban hazaérkeztem, öt ilyen szerencsésen megváltott család igyekezett az ó-haza felé. De hány ezer család pusztul el odakünn!

Kérdőzködésünkre Berlet elmondja még, hogy a braziliai út oda és vissza mindössze kétszáz dollárba (kb. 11.000 dinár) került. Az út 20-22 napig tart, s különösen a gyorsjáratú német hajókon kellemes.

Novisadról nyolc család készül kivándorolni.

A kivándorlási ügynökségek, főképpen az egyik novisadi ilyen intézmény óriási apparátussal és propagandával toborozzák a honkeresőket. Beocsin és Járek mellett Novisadról szeptember 13-án nem kevesebb, mint nyolc család indul Braziliába, hogy az itthoni gondokra és apró bajokra a plantázások poklában keressenek orvoslást. Valamennyian bizakodással és reménykedéssel tele indulnak utnak, hogy hogyan térnek vissza, azt majd megmutatja a legközelebbi jövő.

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben Uj női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

KISEBBSÉGEK

(—) **A nacionalizált ipartestület.** Erdélyben nemrég alakult meg az Ipartestületek Szövetsége, amelyhez közel hatvan ezer magyar és német kisiparos tartozik. A kilencvenkilenc százalékban kisebbségekből álló testület élére Vulcu I. Maxim román gyáriparos került, aki néhány nappal ezelőtt egy kongresszus kapcsán beadványt intézett a kormányhoz. Ebben a kisebbségi iparosokat irredentáknak bélyegezte, követelve azok kamarai választójogának megsemmisítését, valamint általuk az államtól vásárolt, s már rég kifizetett gépek elvételét, s azoknak román nemzetiségű iparosok részére való odaitélését. A sovinszta düh példátlan dühöngésére a testület választmánya egy kizárási indítvánnyal felelt, amelynek valószínűleg meglesz az eredménye, Vulcu ur el fogja hagyni azt az elnöki széket, amelyet nálánál méltatlanabban aligha lehetett volna betölteni.

(—) **Kivel paktáljunk?** A legutóbb Erdélyben lefolyt mezőgazdasági kamarai választásokon mint megirtuk, a magyar párt paktumot kötött a kormánnyal. A paktum kérdése azóta is napirenden van, s ezzel kapcsolatosan, „Kivel paktáljunk?” címmel Erdély legnagyobb magyar lapja, az „Ellenzék” vezetőhelyen többek között a következőket írja:

„Ma az illúzió, a könnyű hit és megnyugvás olyan fényűzés volna számunkra, amit meg sem engedhetünk magunknak. Ha tehát azt mondjuk, hogy a kisebbségi egység megvalósításának valóságos hősnak kell lenni, akkor nem gondolunk a klisészerű hősökre, akik szépen szónokolnak, nagyszerűen értenek a népszerűség szerzéshez, lendülettel reprezentálnak s úgy buknak el, hogy minden érzékeny szívű ember megsiratja őket.

A mi hősíre szívós, lelkiismeretes munka vár s nem népszerűség. Százszor meg kell másnia egyéni érdekek, jóhiszemű tévedések s fellengző hiuságok sziklát s ha mindannyiszor le is csuszik, újra kell kezdenie a munkát. Az emberek veséjébe, lelkük legtitkosabb redőibe kell látnia a ravaszra ravaszgással, a makacsságra makacssággal kell válaszolnia, s bátran vállalnia kell az értékelés az ítélet s a végrehajtás nagy feladatait. Hőst várunk? Lehet. De csak olyan hőst, amilyen bármelyikünk lehet egyik napról a másikra. Olyan hőst, amelyenné mindnyájan lehetünk, ha magunkba szállásunkon át hajlíthatatlan becsületességet és könyörtelen őszinteséget termelünk ki magunkból.

Kivel paktáljunk tehát? Paktáljunk első sorban egymással. Paktáljunk úgy, mintha többségi párttal paktálnánk: tiszta mérleg alapján. A szólammentes, hideg számítás alapján. Állapítsuk meg egymásról, hogy mit tudunk, mit érünk, mennyi hasznot hajthatunk s aki köztünk semmit sem ér, dobjuk félre s akitől várhatunk valamit, állítsuk munkába. Ime egy paktum, amelyért nem kell a szomszédhoz menni s amelyik minden paktumnál többet ér, mert a többinek csak úgy van értelme, ha ez az egy már megvan.

Politikus urak, ki fogja megcsinálni?”

Olvassa a Délbácskát!

Apolló szept 8.

LA ROUE

(A száguldó kerék)

II. rész

SEVERIN MARS legszebb és legutolsó szereplése filmen.

E hó 9-10-én:

Babakirálynő

HARRY LIEDTKE és MÁRIA JACOBINI
a főszerepben.

Megkezdődtek a népszövetség tárgyalásai

Tegnap nyitották meg a népszövetség hatodik ülészakát

Genfből jelenti tudósítónk: A Népszövetség ülésései tegnap nyitották meg. Vasárnap Nincscics külügyminiszter, Radics István és Krnyevics államtitkár Genfben érkeztek. Radics kíséretében van felesége Marzenska, valamint legidősebb fia is.

Dél előtt 11 órakor ünnepi istentiszteletet tartottak a genfi orosz templomban a trónörökös születésnapja alkalmából. Az istentiszteleten a jugoszláviai delegáció valamennyi tagja részt vett, Nincscics kivételével, aki utközben megfázott. Az istentisztelet után Radics a következőket mondotta a körje sereglett újságíróknak: „Sajnálom hogy nem nyilatkozhatom addig, amíg Nincscics külügyminiszterrel nem beszéltem. Arról értesültem különben, hogy ötven külföldi újságíró óhajt velem beszélni. Névjegyzéket kell majd készítenem, hogy sorban fogadhassam őket.”

Vasárnap érkeztek Duca külügyminiszter és Bratianu vezetésével a román delegátusok is. Duca külügyminiszter rövid tárgyalást folytatott Benes csehszlovák külügyminiszterrel.

A tegnapi megnyitó ülésen *Painlevé* elnök. Nagyszabású és hatásos beszéddel nyitotta meg a népszövetség hatodik ülészakát. Feltűnést keltett, hogy az ülésen Wilson, az Egyesült Államok néhai elnökének özvegye is részt vett. *A megnyitó ülésen a világ valamennyi nemzetének képviselői és körülbelül kétezer újságíró volt jelen.*

A megnyitási formalitások után a népszövetség tagjai megválasztották a tisztikart és a bizottságot.

A következő üléseken legelsősorban mindazokat a javaslatokat fogják megtárgyalni, amelyeket még a múlt évben terjesztettek be s amelyeket az idei ülészakára halasztottak el. Ezek között szerepel az angol kormány kiegészítő javaslata a szankciókról, amely miatt Németország még mindig vonakodik a népszövetségi üléseken résztvenni; a nemzetközi biztonsági paktum, Ausztria és Magyarország pénzügyi restaurációja, közegészségügyi kérdések, közlekedésügyi, gyermekvédelmi javaslatok, valamint a fehér rabszolgakereskedelem elleni küzdelem. Mint értesülünk a biztonsági paktum tárgyalására kiküldött főbizottság elnökévé Nincscics külügyminisztert fogják megválasztani.

Korlátozzák Ausztria ellenőrzését.

Genf szept. 7. A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Zimmermann főbiztos újból megtette azt a nyilatkozatát, amelyet a népszövetségi tanács osztrák bizottsága előtt kifejtett. A nyilatkozat szerint tekintettel arra, hogy az osztrák nemzetgyűlés több fontos reparációs törvényt elintézt, a főbiztos jogosultnak tekinti magát arra, hogy az ellenőrzés korlátozását azonnal megkezdje. Az ellenőrzés jelenleg csupán a költségvetés kereteire vonatkozik, és többé nem érinti a kiadások részleteit.

Bérmálás Temerinben és Budiszavan

Szombaton délután érkezett meg Csurog felől Budánovics Lajos apostoli adminisztrátor Temerinbe a bérmálás szentségének kiosztására. A vasuti állomáson a községi előljáróság élén Oberknezevics Szávó jegyző és Kovács Ferenc községi bíró fogadta. A község háza és templom előtt diadalkapuk fogadták a főpásztort, akit a templomban Kopping Gáspár plébános üdvözölt. Este fátylászene volt az apostoli adminisztrátor tiszteletére a plébánia épület előtt, ahol Bognár István földbirtokos üdvözölte a főpásztort. A bérmálás szentségét vasárnap osztotta ki a főpásztor, dél előtt a férfiakat és fiukat bérmálta, délután az asszonyokat és lányokat. Miután vasárnap nem kerültek mind sorra, az apostoli adminisztrátor még hétfőn reggel is bérmált. Temerinben összesen 2509 személy vette fel a bérmálás szentségét.

Dél előtt kilenc óra után ilhetett csak kocsira az apostoli adminisztrátor és kísérete — Fáth Ferenc apátplébános, dr. Menevisian Gábor örmény plébános, dr. Hampel Ede adminisztrátori titkár, Kopping Gáspár temerini plébános és számos temerini polgár — és Budiszavára hajtottak. A kátyi határban Vujics Milan titeli főszolgabíró fogadta és üdvözölte az apostoli adminisztrátort 35 kocsiból álló kíséretével. Milánovics Ernő budiszavai községi bíró pedig magyar nyelven üdvözölte az apostoli adminisztrátort. Budiszavan a templom bejáratánál Gulyás Károly plébános fogadta a főpásztort, aki Budiszavan összesen 378-at bérmált. Budiszaváról Lokra ment a főpásztor, ahol szintén kiosztotta a bérmálás szentségét. Lokról Titelre folytatja útját az apostoli adminisztrátor.

Megsemmisítés

fenyegeti a szubotikai kereskedelmi akadémiát

Az igazgató évről-évre rohamosan apasztja a diákok számát

Eddig csak a magyaroknak volt sok panaszuk a subotikai kereskedelmi akadémia igazgatójára, Miladinovics Gy. Mihajlora, aki tapintatlanságával elriasztotta már az elmúlt évben is a magyar diákokat attól, hogy abba az iskolába iratkozzanak. Az idén azonban még jobban kitétt magáért az igazgató ur az ő sajátos törvénymagyarázó felfogásával. Amint ugyanis, már megírta a „Délbácska”, a közoktatásügyi minisztérium nemrég rendeletet adott ki arról, hogy a középiskolák felsőbb osztályait nem kezdhetik meg 19 éves növendékek. Ezt a rendeletet megkapták az összes középiskolák és természetesen mindenütt úgy értelmezték, hogy csak az ötödik osztályba nem lehet fölvenni azt, aki elmúlt 19 éves. Mivel pedig a kereskedelmi akadémia első osztálya nem más, mint a középiskolában az ötödik osztály, itt csak az első osztályra vonatkozhatik a rendelkezés. Miladinovics Gy. Mihajló azonban nem vette föl az iskola következő osztályaiba sem azokat a diákokat, akik az előző osztályt rendes tanulói minőségben ugyanannál az intézetnél végezték el. Annál csodálatosabb az „igazgató urunk” ez a rendelkezése, mert legnagyobb részben éppen szerb diákokat sujt. Tudomásunk szerint emiatt husz diák elment Suboticáról más iskolákba, kül-

nösen Novisadra, mert ott aztán akadálytalanul fölvevették őket azok az igazgatók, akik pedig szintén megkapták ugyanazt a rendeletet.

Mint hogy már évek óta hangzanak különféle panaszok az említett subotikai igazgató ellen, nagyon helyénvaló volna, ha a subotikai parlamenti képviselők már megszabadítanák Subotica városát az ilyen önkényeskedő embertől, annyival is inkább, mert így lassanként teljesen tönkremegy az a szép kereskedelmi iskola, melynek pár évvel ezelőtt még 600 növendéke volt, most pedig „talán” 150 összesen. Jó lenne megkeresni ennek az okát. Vagy talán Suboticának mindegy, ha egy-két év múlva be kell zárni ezt az iskoláját, hallgatóság hiánya miatt?

Nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy Miladinovics igazgató nem fogadta el a 19 éves diákoknak a minisztériumhoz intézett kérvényét, melyben azok felvételüket kérték.

Amint halljuk, az igazgató már kérte elhelyezését Suboticáról, de — talán éppen büntetésből — nem helyezik el. Pedig ha a minisztériumban tudnák, hogy elhelyezésével mekkora örömet szereznének Suboticának?!

A magyarság ügyének tesz szolgálatot, ha előfizet a nyolcoldalas „DÉLBÁCSKA”-ra!

HIREK

DELBÁCSKA

1925. szeptember 8 Kedd

Római katolikus: *Kis Boldogasszony*.
 Protestáns: *Mária*. Görög keleti: (augusztus 26.) *Adrián*. A nap kel 5 óra 27 perckor, nyugszik 6 óra 28 perckor. A hold kel 6 óra 18 perckor, nyugszik: 7 óra 22 perckor. Nemzeti Színház: A bajadér. Apolló mozi: A száguldó kerék (II. rész.)

Időjárás: A légnyomás további emelkedése ellenére Izland felett a depresszió makacsul tartja magát, a viharos időjárás az Eszaki és Keleti tenger vidékén pedig tovább tart. A nyugati nagy légnyomás kissé beljebb nyomult és országunkból a másodlagos minimumot kiszorította. A hőmérséklet északnyugati szelek mellett erősen leszállt a normális alá. **Jóslat:** Változékony idő kisebb helyi esőkkel és egyelőre lényegtelen hőváltozással.

A trónörökös születésnapja

Ünnepélyes keretek között ünnepelték meg a trónörökös születésnapját az egész országban

A trónörökös születésnapját vasárnap ünnepelték meg fényes külsőségek között az egész országban. Beogradban az összes templomban tartották hálaadó istentiszteleteket. A szerb katedrálisban a kormány valamennyi jelenlevő tagja, a diplomáciai testület, a tábornoki kar és a hatóságok fejei vettek részt az istentiszteleten. Utána óriási tömeg vonult fel a főuccákon, hangosan éltetve a királyi párt és a trónörökösöt. A katolikus templomban a kormány részéről Dr. Krajacs és Superina miniszterek vettek részt. Délután a királyi gárda zenekara hangversenyezett a Terazián.

Novisadon is lelkes hangulatban folyt le a trónörökös születésnapja. Valamennyi templomban hálaadó istentiszteleteket tartottak, a város ünnepiesen fel volt lobogóva, a katonazenekar pedig zeneszóval vonult fel a város főutcáin.

A legintimebb volt a trónörökös születésnapjának megünneplése Szelcén, a horvát tengerparti városkában, ahol a trónörökös ezidőszert nyaralását tölti. Az ünnepélyre a horvát tengerpart vidékéről óriási tömegek érkeztek Szelcére, akik lelkesen ünnepelték a trónörökösöt. Délélt Valozsics fregattkapitány parancsnoksága alatt egy torpedónaszád futott be a selcei kikötőbe, míg Prica admirális a haditengerészet „Vila” nevű jachtján érkezett Szelcére. A hálaadó istentisztelet után a hatóságok fejei üdvözölték a trónörökösöt, aki mindenkinek barátságosan kezet nyújtott.

A „Jadranska Sztrazsa” kiküldöttjei egy gyönyörű hajómodellt ajándékoztak a trónörökösnek, a selcei község tanács egy képes díszalbummal, Prica admirális pedig egy gyönyörű kivitelű, aranyba foglalt játékkarddal kedveskedett a trónörökösnek, akit láthatólag meghatották a nagyszerű ajándékok.

Az ország többi részében is fényes külsőségek között ünnepelték meg Petár trónörökös születésnapját, különösen Zagrebban, Ljubljánban, Susákon és a többi nagyobb városban.

*

— **Az adóügyi tanácsnok visszatért szabadságáról.** Boksan Radivoj adóügyi tanácsnok visszatért szabadságáról és tegnap átvette hivatala vezetését.

— **A horvát milleniumi ünnepségek Szarajevóban.** Szarajevóból jelentik: Vasárnap ünnepelték meg a horvát királyság ezeréves jubileumát fényes külsőségek között. Az ünnepi mise után, amelyet Stadler érsek celebrált és amelyen a hatóságok fejei is résztvettek, a menet főispáni épület elé vonult ahol Jandarics tanár tartotta az ünnepi beszédet. A

főispáni épület balkonjáról Radics Pavle beszélt a közel 10.000 főnyi tömeghez. Beszédében a megegyezés fontosságát hangoztatta és a királyt éltette. Ezután Szmylanics tábornok tartotta meg a szarajevói helyőrség csapatszámlejtését, a civil hatóságok feje pedig a boszniai horvátok által felállított emléktábla leleplezésén vettek részt. Délben a „Zemaljska Banka” balkonjáról tartott Radics Pavle egy újabb beszédet óriási tömeg jelenlétében, amelyben Radics István és Pasics miniszterelnök gigászi munkáját dicsőítette, amellyel a megegyezés létrehozásán fáradoztak. A gyűlés résztvevői végül hódoló táviratokat menesztettek a királyi párnak és a trónörökösnek, születésnapja alkalmából.

— **Képviselői beszámoló Csantaviren.** Csantavir községben vasárnap tartotta meg beszámoló-beszédét dr. Sztrilics Béla radikális képviselő. A beszámoló beszédében nagy közönség vett részt. A választók nevében Matkovic Béla községi jegyző fejezte ki köszönetét a képviselőnek.

— **A Női Mária Kongregáció** f. hó 8-án, kedden d. u. 6 órakor ünnepies gyűlést tart, amelyre úgy a kongreganistákat, mint kedves vendégeinket ezennel meghívjuk. — Az előljáróság.

— **Bérmálás Csurugon.** Budanovics Lajos subotici apostoli adminisztrátor pénteken délután 4 órakor érkezett Csurugra a bérmálás szentségének kiosztására. Az apostoli adminisztrátor a stáribecseji főszolgabíró kíséretében kocsival jött Bácska Gradistéről, Csurugra. A katolikus plébános a községi előljárósággal a tanítói karral és az iskolás gyermekekkel a legszébb módon fogadta a templom előtt. Később az apostoli adminisztrátor meglátogatta a község házáat és az állami elemi népiskolát. Másnap, szombaton délelőtt a legfényesebb pompával folyt le a csurugi bérmálás szentségének kiosztása Csurugon a katolikus hívek között. Öméltósága Budanovics apostoli adminisztrátor úr szentbeszédében köszönetét fejezte ki a csurugi katolikus szülőknél a bérmálás körül kifejtett fáradozásaikért és nagyon meg volt elégedve a csurugi katolikus népneveléssel.

— **Nyugdíjazott temerini tanító.** Prbicsevics volt közoktatásiügyi miniszter ismeretes, utolsó rendelkezésével nyugdíjazta mindazokat a tanítókat, akik a törvényes 32 éves szolgálati időt leszolgálták. Ezek között nyugdíjazta Léh Fülöpöt, aki 1890-ben került Temerinbe, ahol három és fél évtizeden keresztül három generációt nevelt és oktatott. Nagypák már az első tanítványai, akiknek az utóbbi években unokáit is oktatta. Mint tanító mintaképe volt a lelkiismeretes, hivatásos tanítónak. Mindenütt ott volt, s mindenben első volt ahol tanúgyről, különösen ha tantitóság volt szó. Ő volt a módszeres oktatás első fecskéje Temerinben. Erdeimeit felettes érseki hatósága már a kilencvenes években elismerte, s egy leirat alakjában kitüntetéssel honorálta. Tagja volt az Ujvidékpálánki tanítói egyesületnek, s itt értékes pedagógiai dolgozataival több pályadíjat nyert. Tanítói működésén kívül megbecsülhetetlen szociális tevékenységet fejtett ki a közelet más terein is. Három évtizeden keresztül főkönyvelője volt az előleg szövetkezetnek, amelynek lelke volt, s később igazgatója lett megalapította a kosárfonás intézményt, alapító tagja volt az első tűzoltóegyesületnek is. A műkedvelői társaság megalapításában is élénk tevékenységet fejtett ki. Sokáig jegyzője volt a német temetkezési egyesületnek is. Most hogy három és fél évtizedes, becsületes kulturmunka után nyugalomba kényszerült, barátai és tanítványai fényes bucsubankett keretében készülnek tőle, mint aktív tanítótól elbucsuzni.

— **A novisadi kereskedelmi ifjúság 25 éves jubileuma.** Vasárnap tartotta meg a novisadi kereskedelmi ifjak egyesülete fennállásának huszonöt éves jubileumi ünnepélyét, amelyen a vidéki szervezetek kiküldöttjei is résztvettek. A görögkeleti templomban tartott ünnepi istentisztelet után a városháza dísztermében díszgyűlés volt, amelyen Szlepceviczsárkó üdvözölte a megjelent tagokat és részletesen referált az egyesült negyedszázados működéséről. Az elnök hangoztatta, hogy az egyesület fontos kulturmiszsiót is teljesített,

amennyiben itt nevelkedtek a kereskedelmi pályára lépők ezrei, akikből később a legképzettebb kereskedők váltak. A gyűlésen felszólalt még Mitrovics Milisava, a beogradi kereskedelmi ifjúság elnöke, aki a novisadi testvéregyesületnek átadta disztagsági oklevelét. Délben ünnepi bankett volt a Szlobodában, este pedig jól sikerült mulatság, amely a reggeli órákig tartott.

— **Betiltott és engedélyezett magyar lapok.** A belügyminisztérium betiltotta a Párisban megjelenő „Párisi munkás” című magyar lap behozatalát és terjesztését, mert kommunista cikkeivel veszélyezteti az állam érdekeit. Augusztus 13-án kelt rendeletével engedélyezte ellenben a Budapesten megjelenő „Orvosi hetilap” című lap terjesztését, mert utóbbi időben megváltoztatta irányát és nem közöl az állam érdekei ellen írott cikkeket. Ugyancsak engedélyezte „A mai nap” című Budapesten megjelenő napilap terjesztését.

— **Megnyitott a tizenegyedik prágai minta vásár.** Prágából jelentik: Ma délelőtt megnyitották a tizenegyedik prágai mintavásárt. A vásáron 2000 belföldi és 18 államból 260 külföldi kiállító vett részt.

— **Havazás Németországban.** Berlinből jelentik: Németországban szombaton és vasárnapra virradó éjjel heves hóvihar volt. A Keleti tenger partvidékén is óriási viharok voltak. A kár jelentékeny. A tengeri gőzöskök 8—10 óras késéssel futottak be.

— **Betörés egy cisztercita templomba.** Bécsből jelentik: A zwetli cisztercita templomban nagy betörésnek jöttek a nyomára. A tetesek templomi szereket értékes történelmi szentségtartókat, kelyheket, gyűrűket loptak el, több mint egymillió korona értékben. A kincskamra ablakát átfűrészelték s így jutottak be az épületbe. Közben nyilván megriadtak és elmenekültek, mert a zsákmány egy részét elszállításra kész helyzetben hagyták.

— **Vesztegető soffőr.** Vasárnap éjjel Drotar Daniló rendőr tulgyors hajtás miatt megállította a 347. számú autót és igazolásra szólította fel sofőrjét. Ennek azonban nem volt semmiféle igazolványa és ezért 20 dinárra meg akarta vesztegetni a rendőrt. Drotar Daniló erre bekísérte a rendőrségre a soffórt ahol azt mondta, hogy Becsei Bélának hívják. Megindítják ellene az eljárást.

— **Tűz a Zadruzna Banka padlásán.** Szombaton éjjel tűz tört ki a Zadruzna Banka padlásán Roth Sándor kereskedő kamrájában. Rothék a padlásán levő mosókonyhában vassaltak és este a faszenes ládát a kamrába tették. Ugyilátszik, hogy a faszenes ládában parázs is volt mert elkezdett égni. A tűzet Becskeházi házmester még idejekorán észrevette és a házban levő cselédekkel eloltotta, úgy, hogy mire a tűzoltóság kivonult, már nem akadt munkája.

— **Csaló kereskedelmi ügynök.** A novisadi rendőrség tegnap letartóztatta a Gomilykovic Leontin becskeréki származású ügynököt, aki a novisadi gombgyárnál volt alkalmazva csalás és sikkasztás miatt.

— **Szabadul a földjeitől Subotica város.** A hajdan gazdag Subotica város mind jobban szegényedik, amióta beütközött az agrárreform és a határrendezés. Majdnem minden földjét elvesztette, a többi pedig, — hogy költségvetésének a felbillent egyensúlyát helyreállíthassa — el kell adnia részletenként. Pénteken is elárverezett a város gazdasági hivatala pár ezer négyszögöl jó földet a palicsi vonat és villamos-vágányok közti háromszögben. Mint-hogy a föld nagyon jó helyen van — Palics legszebb táján, meglehetősen summát kapott a város. Erdekes különben, hogy a legszebb — bár legporosabb — helyen levő részt maga Subotica város polgármestere vette meg az árverésen, még pedig aránylag elég olcsón. Nála csak egy embernek sikerült ilyen olcsón földhöz jutniai, Péndzsics suszternek, a radikális párt vezetőjének, volt újság-cenzornak és esetleg leendő polgármesternek (egyesegek minden polgármester válság idején emlegetik a nevét). Az ő parcellája olcsóbb is és nem is oly poros, mint a polgármesteré. Az árverés meglehetősen érdeklődés mellett teljesen szabály-

szerűen folyt le és azon a következők lettek új földbirtokosok Palicson: Malagurszki Albe jelenlegi polgármesteren maradt az első parcella, 425 négyszögöl, 37 dinárjával négyszögölenként. Mamuzsics Antalné 44 dinárjával vett 429 négyszögölet. Péndzsics György 36 dinárjával 394 négyszögölet. Jovánovics Milorád 106 dinárjával 405 négyszögölet, az ő parcellája azért ily drága, mert azon van a palicsi kertészház és az is bele van értve ebbe az árba. Pennavin Elemér gimnáziumi tanár 351 négyszögölet vett 54 dinárjával. Petrovics Milana 363 négyszögölet 45 dinárjával és Jovánovics Sándor 387 négyszögölet (a vasuti őrházal szemben levő sarkot) 65 dinárjával. A szerencsés új tulajdonosoknak a vételár egyharmadrészét azonnal le kellett fizetniök, a többit pedig a minisztériumi jóváhagyás után. Remélhető, hogy az új parcellákon egy-két év múlva ugyanannyi ház fog épülni. Mindegyik árverező ugyanis abban a reményben licitált, hogy lesz Palicson egy kis adómentes házacska.

— **Egy suboticaí földbirtokos a Temerini uton elgázolt egy katonát, azután meg akart vesztegetni egy rendőrt.** Vasárnap délután öt óraker mintegy 500 lépésnyire a Temerini kaputól nagy csődületet vett észre a Temerini uton szolgálatot teljesítő rendőr, Bosák Todor. Azonnal a csoportosuláshoz sietett és odaérve megtudta, hogy Halbroho Miklos suboticaí földbirtokos 714 számú autójával elgázolta Ivanovics Jása stípi születésű 7. gyalogezredbeli katonát. Ivanovics Jása súlyos sérüléseket szenvedett és azért a kórházba szállították. Amikor Bosák Todor rendőr előakarta állítani Halbroho Miklóst, ez 100 dinárt akart a rendőrnek adni. Ez azonban nem fogadta el a pénzt, hanem megtagadta a feljelentést. Halbroho ellen súlyos testi sértés és megvesztegetési kísérlet miatt megindult a vizsgálat.

— **Örült a villamos előtt.** Irányi Edéné Budapesten a villamos alá vetette magát. Előzőleg azt kiáltotta a járó kelőknek hogy úgy fényképezzék le. A villamosvezető észrevette az asszony szándékát és megállt. Megállapították róla, hogy elmebajos, ki a Lipótzmezei tébolydából pár nap előtt eltűnt. Visszavitték a tébolydába.

— **Óriási tömegek vettek részt a csehszlovákiai német katolikusok nagygyűlésén.** Märisch Ostrauból jelentik: A német katolikusok nagygyűlésének keretében, tegnap délelőtt hatalmas tömeg részvételével ünnepi istentisztelet volt. Az istentisztelet után a résztvevők menetté alakultak, és a német ház elé vonultak, ahol közgyűlést tartottak. A gyűlésre oly sokan sereglettek egybe, hogy a német ház valamennyi helyisége megtelt. A gyűlésen két javaslatot fogadtak el. Az elsőben a pápát és az érseket üdvözlötték hódolattal a másikban politikai kérdéseket tárgyaltak. Délután a német katolikus ifjuság tartott közgyűlést a német házban.

— **Froreich Ernőné szegényjogon válik férjétől.** Budapestről jelentik: Egyedi Mariska, az apósgyilkos Froreich Ernő neje, kérvényt adott be a hatósághoz szegénységi bizonyítványért arra a célra, hogy válópert indíton férje ellen. A kiállított szegénységi bizonyítvány alapján az ügyvédi kamara Sándor László dr. ügyvédet rendelte ki Egyedi Mariska érdekeinek képviselőjéül.

— **Blaha Lujza hetvenöt éves.** Budapestről jelentik: Ma, Kisasszony napján ünneplik Blaha Lujza hetvenötödik születésnapját Budapesten. A világhírű művész tudvalevőleg Rimaszombat határában egy kocsiban látta meg a napvilágot. Édesapja Kétszery József társulatának volt a színésze és a társulat épen uton volt, amikor Blaha Lujza megszületett. Már a tegnapi nap folyamán a küldöttségek egész sora kereste fel a nagy művésznőt. A Nemzeti Színház igazgatója piros rózsából és fehér violából kötött virágcsokrot nyújtott át Blaha Lujzának.

— **Gyermeknap Szuboticán.** Szuboticáról jelentik: Folyó hó 6-án vasárnap Szuboticán „gyermeknap” volt. A tanintézetek növendékei államszíneket viselő perselyekkel lepték el a város főbb tereit, uccáit és parkjait s minden megpumpolható járókelőt adakozásra

szólítottak fel. Hogy ez akció milyen eredménnyel végződött, mutatja az a tény, hogy vásár lévén, még a teherrel megrakott szekerek kocsisainak mellén is ott tündökölt, már megszűröl a jótékony adakozókat kitüntető fehér papirjelvény.

— **Mozitúz Csantaviren.** Csantavirról jelentik: Vasárnap délután 6 óra körül a Korzó Mozi gépházában a film kigyulladt. A közönség körében borzasztó pánik tört ki és eszeveszetlen, egymást öklelve tódultak a két kijárat felé. Erre azonban ok nem volt, mert Nagy Lajos gépésznek sikerült azonnal eloltania úgy, hogy mire a Szuboticáról megadott vészjelre a tüzoltók odaértek, a tűz már teljesen oltva volt.

— **A Temesben léket kapott és elsüllyedt egy uszály.** A Guttman és Frank cég tűzifával megrakott III. számú uszálya pénteken hibás vontatás következtében Pancsevó előtt ráfutott egy vasmackára, amely oly hatalmas rést ütött a hajó oldalán, hogy az percek alatt elsüllyedt. A tűzfát teljes egészében sikerült megmenteni s az elsüllyedt uszály, — amely a Temesben való hajózást akadályozza — kiemelései munkálatait is megkezdték, amelynek költségei jóval meghaladják a százezer dinárt.

— **Meglopta hálótársait.** Szombaton este Cseh József zemuni pék és Zecsevics Márkó niksicsi (montenegrói) földműves a vasuti állomás mellett levő Drina szálló egy szobájában aludtak. Később bejött a szobába Prvulovics Rangyel, beogradi vasutas és egy harmadik ágyra feküdt. Prvulovics megvárta, amíg Cseh és Zecsevics elaludtak akkor felkelt, összeszedte a szobában levő ruhákat, cipőket és Cseh tárcáját 1200 dinárral és elment a kocsmából a vasuti állomásra. A vasuti rendőrség 11 óraker letartóztatta, addigra azonban már eladta a lopott holmik egy részét.

— **Elfogott orgazda.** A novisadi rendőrség tegnap letartóztatta Bulatovics Gyura dobradolai (szerbiai) munkást, akit orgazdaság miatt egy évi börtönre ítéltek a ljubicsevoi törvényszék, a fogházból azonban megszökött. A novisadi rendőrség Ljubicsevóra szállítja.

— **Uj katolikus hetilap.** Sarajevóból jelentik: E hó 6-ai keltezéssel új katolikus hetilap indult meg Sarajevóban „Katolički Tjednik” (Katolikus Hetilap) címmel. A lap jól értesült, magas nivóju szerve a horvát katolikuságnak. Különös figyelmet érdemel öszinte, bátor, nagysúlyu szava. A lap 8 oldalas nagy napilap alakban jelenik meg. Szerkesztője: Karlo Cankav Sarajevóban.

(x) **Városko Jodno Ljekovito Kupatilo** f. hó 9-én szerdán megnyílik és nyitva minden nap 7—19 óráig. Pénztár 7—18 óráig.

(x) **Tűzfát, kokszt, kőszent** mielőtt beszerzi, tekintse meg *Krajačević* fatelepét. Telefon 165.

ŐSZI ESTÉKEN az unalmat elűzi egy jó könyv. Ezt megtalálja a **Kardos kölcsönkönyvtárban**, Kr. Petra u. 19. (Az udvarban) 1593-1-2

Iskolatáskát legjutányosabban **Lax** bőráruüzletében, Duna ulica 20. vehet.

Butorozott szoba

egy vagy két személy részére
azonnalra kiadó.

Fischer, Novisad, Futoski put 18.
1663-1

ÉRTESETÉS!

Értesítem a tánckedvelő ifjuságot, hogy e hó 13-án tartom az idei első nagy **szüreti mulatságot** a saját termemben, ugyisintén e hó 15-én nyitom meg a **táncanfolyamot** kezdők, valamint haladók részére. (Tanfolyam tart 3 hónapig.) Kiváló tisztelettel **Nikola Kačanski**, táncanár Ustavaska ulica 24.

**Beograd (ujságírók) —
Novisad (ujságírók) 4:0 (2:0)**

Karagyorgye pálya — Bíró: dr. Hadzsi Koszta

A beogradi „válogatotté” a serleg — Dr. Milovánovics polgármester nyitotta meg a mérkőzést

A derűs, napfényes, őszelőtti délutánon körülbelül ezer érdeklődő helyezkedett el a Karagyorgye-pálya tribünjén és állóhelyein, hogy végignézzék a beogradi és novisadi újságírók focicsapatainak mérkőzését Koszta J. Zárács beogradi ékszerész udvari szállító ezüstserlegéért. Négy óra harminc perckor Jevgyevics Dobroszláv, a „Vidovdán” igazgatója rövid beszéd kíséretében megkoszoruzta a beogradi csapat kapitányát. A babérkoszorút Mika Radoszavlyevics, az újságíró egyesület adminisztratív titkára vette át, annak a reményének adva kifejezést, hogy a novisadi újságírók legalább olyan rosszul játszanak, amilyen rosszul irnak. Az elmaradhatatlan fotográfálás után dr. Hadzsi Koszta bíró sipjére dr. Milovánovics Milován polgármester tette meg a kezdőrugást, amely után olyan kavardás támadt a pályán, hogy a két csapat tíz percig a saját kapuját sem találta meg. Az árván maradt labdát ekkor illetéktelen lábak a novisadi hálóba gurították. Miután a gólt a közönség megítélte, a beogradi csapat konferansziere, Mika Radoszavlyevics élénk tetszés közepette a pályára vonult, ahol kihirdette, hogy még ilyen jól még nem látta játszani csapatát. A beogradi csapat lelkesültségének elülte és annak kihirdetése után, hogy a mérkőzést esti 8 órai kezdettel a Fehér Hajó éttermében folytatják, a meccs, a kiállott izzadságra való tekintettel egy vízipótló jellegű vette fel. A citromok undorral történt visszautasítása után ismét három váratlan lövés érte a mérkőzésben teljesen ártatlan novisadi kaput, a minden körülmények között nagyszerűen helyezkedő Jevgyevics azonban ismert erélyével mindhárom gólt visszautasította. Az állítólag 2:0 als eredménnyel végződött félidő után egy gordiusi csomóra kötött kötébe kapaszkodott a két csapat. Miután dr. Hadzsi Koszta előzőleg közösen bevágta a kötelet, két másodperc alatt mindkét csapat a földön keresett menedéket a további komplikációk elől. A stafétában a beogradi futók győztek. A második félidőben különösen a közönség volt jó, valamint az a két gól, amelyet a beogradi csapat pofozott a novisadiak kapujába. Általános feltűnést keltett teljesen fair mozdulatlanságával dr. Szántó és Hamm, valamint Szpászics, aki műficamodással megspórolta a második félidőben az összes felesleges benzint. Kisebb szerepeikben jók voltak Kottas és Mayor. A jólsikerült mérkőzést este nyolcórán kezdettel negyventeritékes bankett követte a Fehér Hajó éttermében. A novisadi csapatot Mika Radoszavlyevics köszöntötte fel. A népszerű adminisztratív titkár esti fél kilenckor kezdett beszélni. A beszéd lapunk zártakor még tart. A profit, beleszámítva a beogradi csapatban játszó néhány profit is, elég jelentékeny.

Amint értesülünk, a novisadi csapat szeptember hó 20-án vesz revansot Beogradban.

A szelvénypályázat eredménye. Az újságírók vasárnapi mérkőzésére kiírt szelvénypályázatra 372 pályázati szelvény érkezett be. A meglepően nagy érdeklődés mellett is csupán két pályázó tippelte helyesen az eredményt. A nyertesek közül:

Hetzl János Dudarska 14 a egy üveg legfinomabb „SOA” kölnivizet,

Fischer Ferenc Magyarszka ul. 37. egy kiló legfinomabb DIMOVICS-féle pörköltkávé nyert. A jutalomdíjak a Délbácska szerkesztőségében átvehetők.

A palánkai műkedvelők nagy sikere Novisadon

A palánkai „Philantropia” műkedvelő gárdája szombaton tartotta novisadi bemutatkozását a „Sloboda” nagytermében. A kitűnő művészek vendégszereplését nagy érdeklődés előzte meg, hiszen már a palánkai bemutató és vidéki szereplésük után a lapok hosszú tudósításokban számoltak be a „Három a kislány” feltűnést keltő sikeréről. Ilg Ede dr., Schneider István és Bernhardt Lovró vállalták a novisadi kirándulás művészi és anyagi felelősségét s így az előadás sikere már eleve is biztosítva volt. A novisadi zeneéhes publikum zsufolásig töltötte meg a Sloboda nagytermét; a jegyek már elővételben keltek el s az esti pénztárnyitáznál már csak néhány állóhely maradt a publikum rendelkezésére. Körülbelül kétszáz látogató kénytelen volt eltávozni, mert nem juthatott jegyhez.

Az előadás ünnepélyes külsőségek között folyt le. A kitűnő művészgárda ezuttal is elsőrendű művészi munkát produkált s a közönség a legnagyobb elragadtatással kísérte a lelkes társulat produkcióját, egyes jeleneteket megisméltetett és zajos tapsal jutalmazta a szereplők játékát. A közreműködő művészeket ezuttal nem kell külön bemutatni, a palánkai premiere alkalmából már részletesen beszámoltunk róluk. Csak annyit kell hozzátennünk, hogy a novisadi előadáson még tökéletesebb volt játékuk, kiforrottabb és csiszoltabb mint a bemutató előadáson.

Ez alkalommal nem mulaszthatjuk el megbélyegezni azt a formális zsaroló manővert, amit a palánkaiak ellen egyes „vállalkozó szellemű” emberek megindítottak. Eltekintve attól, hogy a bevétel 41 százalékát kellett kifizetniük adó címén a pénzügyi hatóságoknak, olyan horribilis igényeket támasztottak a színpad felállítására körül tevékenykedő egyének, segéderők, tanoncok, pikkolók és mindazok, akik valamilyen címen jogot formáltak a „segédkezés” munkájában, hogy a társulat összes bevételét ráment a költségekre. A Slobodában játszó szalonzenekar pedig egyszerűen cserbenhagyta a társulatot, s a megállapodás dacára sem volt hajlandó a tánczenét elvállalni. A rendezőség az egész várost bejárta, amíg a „Fehér Ökör”-ből sikerült az ottani cigányzenekart a táncestélyre szerződtetni.

A kellemetlen incidensektől eltekintve az estély a legjobb hangulatban folyt le s a palánkai szép leányoknak a shimmy bemutatón óriási volt a sikerük. Nemkevéské Schneider István és Bernhardt Lovró uraknak, akik a bankett rendezése körül is hervadhatatlan érdemeket szereztek. Az impozáns vendégsereg a legkellemesebb hangulatban a reggeli óráig tartott ki a kitűnő palackborok „doppelrájban” felállított armádjája mellett. K. A.

A Nemzeti Színház műsora:

Kedd: Bajadér.

Szerda: Tökmag (Scampolo).

Csütörtök: Ivics Krszta bécsi konzervatorista hangversenye. Jegyek a hangversenyre Milutinovics Gy. Lázár üzletében (Kralja Aleksandra-uca) kaphatók.

Péntek: Tatárjárás.

Szombat: Tökmag (Scampolo).

Vasárnap: Tatárjárás.

Az Amerikán Bár világvárosi műsora.

Szeptember elsején kezdte meg Novisad egyetlen szórakozóhelye, az Amerikán Bár új színpadát. Az igazgatóság nem kímélte sem a fáradságot, sem a költséget, hogy egy igazán elsőrangú műsort állítson össze, mely a legkényesebb igényeket is kielégíthesse s vonzóerővel bírjon. Sikerült leszerződtetni a francia varieték egyik slager számát: *Mady & Brezzo* ének és táncduó. Ez a művészpár most van köruton és Jugoszláviában Novisad a legelső állomása. A művészek a francia sikkal párosult

és igazi párisi hangulatot terjesztenek a színpadon. Mellettük igazi művészi táncsemény a *Bartakoff truppe*, amely orosz táncával arat sikert. Az eddig Novisadon járt orosz tánctruppok közül ennek kell a pálmát nyújtani. *Anny Nord* babatánca, valamint spitztanca ragadtatja tapsra a közönséget *Bandy Viktória* keleti táncán a miszticizmus és a báj egyesült harmonikus összhangban. A fess *Szamosy* Salome-tánca csupa tűz, temperamentum és kecsesség. A direktciónak sikerült a zenekar-kérdést is megoldani, a *Stark jazz-band* elsőrangú értéket képvisel és gyönyörűséget okoz mesteri játékaival a hallgatóságnak. Meg kell még emlékezni arról is, hogy a direktció az italok árát is a kávéházi nivón tartotta és eltekintett a bárók szokásos magas áraitól és így a direktció reméli, hogy a közönség méltányolni is fogja az igyekezetét, mely minden támogatást megérdemel.

A szubotocai kiállítás nagydíja

A szubotocai kiállítás és nagyvásár ipari kiállítóinak díjazásával megbízott zsüri hosszas tanácskozás után hozta nyilvánosságra a kitüntetett cégek jegyzékét. Amikor az első díj, a grand prix odaiteléséről folyt a tanácskozás, a zsüri egyhangulag szinte percnyi megfontolás nélkül úgy találta, hogy a magas kitüntetésre a legméltóbb csak egy vállalat lehet, amely gyártmányaival meglepetésszerű hatást ért el a mintavásáron. A látogatók, különösen a szakértők egyértelműleg megállapították, hogy amit a veliki-beckereki malomépítő részvénytársaság az ipari termelés terén produkált az olyan elsőrendű teljesítmény, amely előtt kalapot kell emelni. A zsüri is csak olyan ítéletet hozhatott, mint aminőt a közvélemény már megalkotott.

A grand prix-t aranyéremmel és oklevéllel egybekötve kapta a beckereki malomépítő, ahogy a határozat mondja, az ipari termelés terén elért tökéletes eredményeiért és gyártmányaiért.

A Strasser és König cég konzernjéhez tartozó és Liebich Károly igazgató szakavatott vezetése alatt álló malomépítő részvénytársaság — különben nagy tevékenységet fejt ki nemcsak a Bánságban, hanem az ország távolabbi vidékein és Szerbiában is. Nemcsak nagy malomépítésekkel végzett el a megbízók teljes elismerésére, hanem teljesen új malomépítések is, amelyek szakértők egyhangú dicséretét váltották ki. A vezetőség arra törekszik, hogy a jól bevezetett üzemet még jobban fejlessze és hogy a most kiérdemelt első helyet nemcsak megtartsa, hanem a jövőre fokozottabb mértékben biztosítsa, az egész ország piacának meghódításával.

— A Kamenica és Novisad között

utazó közönség érdekében a múlt héten megváltoztatták a „LABUD” nevű személyszállító hajónk menetrendjét és pedig oly értelemben, hogy a „LABUD” ezentúl nem fog a Szindikátus „Zlatorog” nevű hajójával egyidőben közlekedni mint az eddig történt. — Az alábbi menetrendünk a mostan érvényben lévő hajózási Szindikátus menetrendje mellett minden tekintetben biztosítani fogja a közönség igényeit. Kamenicáról indul: 4, 5:20, 7:15, 9, 10:15, 11:30, 13:45, 15:45 és 18:45 órákor. Novisadról indul: 4:40, 6:30, 8, 9:30, 10:45, 12:45, 14:45, 16:45 és 19:15 órákor. Vasár- és ünnepnap szükség szerint közrekedik a hajó. A szünet idején a hajó délelőtt és délután kétszer áll meg Ribnyákon.

NAGYFEJŐ

NOVI SAD, JEVREJSKA 9.

Előnyomda, himzöterem és gombáthuzás. Legújabb függöny, stor s fehérenmü minták

Szept. 7	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.25	—	—	—
Zürich	—	1086.50	1086.50	—
Newyork	518.50	56.20	56.20	—
London	25.14	272.80	273.—	—
Páris	24.35	263.50	266.—	—
Milano	20.80	225.50	225.50	—
Prága	15.375	166.75	166.75	—
Berlin	—	1336.—	1336.—	—
Budapest	0.007270	0.07930	—	—
Brüsszel	23.10	—	—	—
Bécs	—	0.07943	0.079350	—
Bukarest	2.60	—	—	—
Amsterdam	—	—	2280.—	—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szalóniki	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—

Novisadi terménnytőzsde

1925 szeptember 7. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen, duplikát kassza kötés 245.—, 100 mm
bácskai 77-78, duplikát kassza kötés 250.—, 200 mm
bácskai Usancen, 15-IX, duplikát kassza kötés 250.—, 600 mm
bácskai 77-79, 2°/o tiszai hajó rk. kereslet 170, kötés 256.—, 2000 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza kötés 175.—, 300 mm
bácskai Novisad vidéki, duplikát kassza kereslet 175
szerémi duplikát kassza kötés 180.—, 2100 mm

Buzaliszt

bácskai nullás g, basiss kötés 410.—, 100 mm
bácskai 2. számú kenyérliszt kötés 360.—, 100 mm

Bab

bácskai fehér, duplikát kassza kötés 240.—, 200 mm
szerémi fehér, kereslet 240
Írányzat: lanyha

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralelőben levő előfizetőinket és viszontelárusítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni szíveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel,

„Délbácska” kiadóhivatala.

A DUNA VIZÁLLÁSA

Augusztus 27-én reggel	—	—	—	313
Augusztus 28-án	—	—	—	318
Augusztus 29-én	—	—	—	325
Augusztus 30-án	—	—	—	327
Augusztus 31-én	—	—	—	331
Szeptember 1-én	—	—	—	342
Szeptember 2-án	—	—	—	360
Szeptember 3-án	—	—	—	380
Szeptember 4-én	—	—	—	398
Szeptember 5-én	—	—	—	415
Szeptember 6-án	—	—	—	432
Szeptember 7-én	—	—	—	449

Ha jól akar aludni, úgy tegyen ágyába
sodronyágybetétet
amelyet méret után a legjobb és legtartósabb kivitelben

Kramer Testvérek
sodronyáru gyárában, Novi Sad,
Mali Liman szerezhet be.

A „Délbácska“ szerkesztősége és kiadóhivatala a mai napon új helyiségeibe, Trg Oslobođenja 3. (Wagner-palota, az udvarban földszint balra) költözködött át.

Piaci árak szeptember 1-én:

Vágómarha 1a	—	—	9.—10.50
Borju	—	—	14.—17.—
Sertés	—	—	13.—15.—
Malac 4—6 hetes	—	—	—
Bárány	—	—	11.—13.—
Vágott hal	—	—	20.—25.—
Hal	—	—	15.—20.—
Hal, apró	—	—	10.—14.—
Hízott lud kiló	—	—	17.—18.—
Sovány lud párja	—	—	90.—120.—
Fiatallud párja	—	—	80.—100.—
Kacsa párja	—	—	50.—60.—
Pulyka pár	—	—	85.—100.—
Csirke, rántani való	—	—	35.—45.—
Tojás	—	—	1.—
Muhar széna	—	—	—60.—70
Szalma	—	—	—50

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA“ lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

NYOMDAI MUNKÁKAT olcsón és izlésesen készít Farkas és Dürbeck könyvnyomda Novi Sad, Željeznička ul. 30. szám. Telefon 488.

Állandó SOFFÖR iskola. Beiratkozni lehet naponta Pesenjanski Józsefnél Novisad, Magyar-utca 53. 1610—1—6

Majdnem teljesen új BECSI CITERA elefántcsont berakással, ezüst-díszítéssel, gyönyörű tokban, teor.-prakt. bécsi citera iskolával magántanulással, továbbá „Goldenes Melodienbuch“, legszebb citeradarabok gyűjteménye, jutányosan eladó: Kr. Aleksandra ulica 15. 1603—1—6

ELADÓ vasutállomás mellett KISZÁCS községben fekvő HÁZ jól menő fatereskedéssel (rég. cég.)

ELVESZETT szombaton, a Duna-uccától a kat. templomig egy Dirner Margit névre szóló fényképes vasuti igazolvány. Becsületesen megtaláló keretik, hogy az igazolványt a Délbácska kiadóhivatalában szíveskedjék leadni.

HIRDETÉSEK

Dipl. Ingenieur

Kovács és Társa

Szivattyu, motor, gépgyár és vasöntöde

Novi Sad, Futaki-kapu.

Legmodernebbül berendezett gépgyár és vasöntöde. Szerkesztő és modellirozó iroda. Berendezve az összes géprészek és gépek gyártására.

Teljes ellátással! felveszünk tanoncokat. 1629—1—3

Két fiatal ember

teljes ellátást nyerhet egy jobb családnál. különbejárattal szobával.

Cím: Faust hirdető irodában, Kr. Alexandra 12. I. em. — Telefon 75.

Aktív rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvel megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ“ címre írjanak, Póstaflók szám 75

818-0

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete
Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Napilapokat, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizlésebben és olcsó árakon.

TELEFON: 488. SZÁM.

Garantált tiszta fehér

kőso

és finoman őrölt kőso, vagonként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad
Futoški put 66. Telefon interurban 534.

Van szerencsém a n. é. novisadi és vidéke hölgyközönsége b. figyelmét felhívni, hogy

Rozmetikai kezeléseket

főként arcmassage és villanyozást eszközölök Nemačka ul. 7. szám alatti lakásomban. Kívánatra házhoz is elmegyek. Külföldön szerzett képesítésem, valamint lelkiismeretes munkámmal óhajtom a n. é. közönség közmegelegedését kiérdemelni. Szíves támogatást kér teljes tisztelettel

Szkicsák Ignácné.

1351—1—3

Pályázati hirdetmény

A városi tanács pályázatot hirdet 500 tonna angol vagy porosz-sziléziai darabos szén szállítására.

Ajánlatokat köllőleg felülbélyegezve 1925. szeptember 15-én délelőtt 10 óráig lehet beadni a városi tanácsnál.

Az ajánlatához mellékelni kell a letétbe helyezett 15.000 dinár bánatpénzről szóló nyugtát. Később érkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A szállításokat szeptember havában kell megkezdeni és október végéig befejezni.

Novisad város tanácsa 1925. augusztus 24-én.

29.957. szám, adm. 1925.

Gyurgyevics, a polgármester helyett.

A legolcsóbb és legjobb kerítés a drótkerítés!

Ha házat, kertjét, villáját, szőlőjét, telepét, baromfiudvarát, szállását be óhajtja keríteni, ugy forduljon

KRAMER TESTVÉREK

sodronyáru gyárához Novi Sad, Mali Liman,

ahol mindenféle drótfonatokban bő választékot talál. Vas és horganyozott drót minden számban, ugyszintén tüskés drót is kapható.

Lakás,

mely áll 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekből, új házban, azonnalra kiadó. Novisad, Produženje Šumadijska ul. 21. a Reich-féle vasöntöde mellett. 1638—1

Egy világos, padlózott, fűthető, száraz helyiség 5¹/₂ méter hosszú, 4³/₄ méter széles, műhelynek vagy raktárnak kiadó

Kiszácsi ucca 13.

Ugyanott bolti állványok, pultok, kiakasztható pléhtáblák, napellenző készülék rugó huzással, hus felakasztáshoz való vasfogas mészárosnak, eladók. Biztosíték mellett részletfizetésre is. 1664—1

Eladó

egy hold beültetett szőlő 3 szobából és mellékhelyiségekből álló házzal. A lakás azonnal elfoglalható. Bővebbet Kr. Matija u. 4. 1650—1

Egy utcai lakás,

amely áll 2 szoba és konyhából, butorozva azonnal kiadó. Bővebbet: „Reklam“ hirdető vállalatnál Novisad, Jevrejska ul. 6. 1667—1

Tanonczok

jó fizetéssel felvétetnek

„ALBA“

tűkőrgyár és üvegcsiszoló, Kamenička ul. 15.

Egy fél hold telep

esetleg két részben is, olcsón eladó.

Cím: Schmolka hirdetőjében,

Futoski put 2. 1661—1—3